

**การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
Development of Self-directed Learning Process
on Quality of Life Development for Adult Learners
in a Non formal Vocational Certificate Program**

อมรรักษ์ สวนชุมพล*
รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์ตามลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายใน เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพื่อศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ณ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต แบบวัดแรงจูงใจภายใน และแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบแบบที

ผลการวิจัย พบว่าชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.74/81.86 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วย

* นิสิตปริญญาเอก สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิเศษ

การนำตนเองสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายในสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายในต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับมาก และนักศึกษการศึกษานอกโรงเรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงจะมีการแสดงออกถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ชัดเจน ส่วนนักศึกษการศึกษานอกโรงเรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำและมีปัญหาทางการเรียนจะมีการแสดงออกถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ต่ำโดยจะมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were five-folds. First, to develop a self-directed learning package; second, to compare learning achievement of adult learners in a non-formal vocational certificate program between pre-test and post-test; third, to analyze the future orientation and intrinsic motivation; fourth to study the satisfaction of adult learners in a non-formal vocational certificate program with self-directed learning package; and finally to study the development of self-directed learning. The samples, selected by purposive sampling, consisted of thirty adult learners in a non-formal vocational certificate program of business computer at The Non-formal Education and Informal Education Center in Bang Yai District, Nonthaburi Province. The instruments employed in this research were self-directed learning package, the pre-test and post-test, questionnaires concerning the satisfaction, interview forms, observation forms, the test of future orientation, the test of intrinsic motivation, and the test of self-directed learning. The data were analyzed with the means, the standard deviation, and the t-test.

The research findings indicated that the self-directed learning package on quality of life development for adult learners in a non-formal vocational certificate program had the efficiency of 80.74/81.86. Post-test scores on learning achievement of adult learners in a non-formal vocational certificate program were significantly higher than that of the pre-test scores at the statistical significance level 0.01. Moreover, the learning achievement of the adult learners who had high future orientation and high intrinsic motivation was significantly higher than those with low future orientation and intrinsic motivation, at the statistical significance level 0.01 as well. Satisfaction of adult learners in a non-formal vocational certificate program on the self-directed learning package was at high level. The

adult learners in a non-formal vocational certificate program with high self-directed learning character had clear performance of self-directed learning but the ones with low self-directed learning character and a learning problem had low performance of self-directed learning through the respective learning steps.

Keywords: self-directed learning, non-formal adult learners, vocational certificate program

บทนำ

การศึกษาคือกระบวนการที่ใช้สนับสนุนให้บุคคลเกิดความรู้ ทักษะ และการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมสมภาคและทันต่อเหตุการณ์

จากการศึกษาความต้องการกำลังคนกลุ่มอุตสาหกรรมของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) พบว่า ผู้ประกอบการมีปัญหาการขาดแคลนกำลังคนระดับกลางหรือระดับปฏิบัติการค่อนข้างมาก โดยเฉพาะผู้จบระดับปวช.-ปวส. ซึ่งการศึกษานอกโรงเรียนคือหน่วยงานหนึ่งที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มประชากรนอกโรงเรียน อันได้แก่ ผู้เรียนก่อนวัยเรียน ผู้เรียนที่อยู่ในวัยเรียนแต่ไม่มีโอกาสเข้าศึกษาในระบบ และผู้เรียนที่เป็นผู้สูงอายุ โดยยึดหลักความยืดหยุ่นทั้งในเรื่องหลักสูตร เวลา สถานที่ และผู้เรียน เพื่อพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ รวมถึงการยกระดับสติปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่เรียนรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นหลักโดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแนะนำการเรียน ทั้งนี้ โบริช(Borich,1992: 286) ได้อธิบายว่า วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น สามารถนำมาใช้เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาและวิเคราะห์เนื้อหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการเพิ่มทักษะความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง รวมถึงความสามารถในการจัดการและวางแผนเป้าหมายทางการเรียนของตนเองจากแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมุ่งหวังเพื่อที่จะพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รวมถึงเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545(ปรับปรุง พ.ศ. 2546)ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิเคราะห์ตามลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายใน

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

5. เพื่อศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

นियามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การส่งเสริมวิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพหมายถึงบุคคลที่ลงทะเบียนเรียนเพื่อรับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ณ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลเสาชิงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ณ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 30 คน

ขั้นตอนการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพแล้วจึงนำไปขอคำแนะนำจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท จากนั่นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เป็นผู้ประเมินความสอดคล้อง (IOC)และความเหมาะสม

2. ดำเนินการหาประสิทธิภาพ โดยทำการทดลองกับผู้เรียน 1 คน ,10 และ 30 คน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิเคราะห์ตามลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายใน โดยนำผลคะแนนที่ได้จากการนำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและแบบวัดแรงจูงใจภายในของอรพินทร์ ชูชม , วิลาศลักษณ์ ชิววัลลี และอัจฉรา สุขารมณ(2542: 161-164) มาวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยนำผลคะแนนที่ได้จากการนำแบบสอบถาม ความพึงพอใจมาวิเคราะห์โดยการแปลความหมายตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์พัฒนาการการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยการสัมภาษณ์และสังเกตแล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เครื่องมือในการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. แบบสังเกตเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยตนเอง
6. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน
7. แบบวัดแรงจูงใจภายใน ของ อรพินทร์ ชูชม, วิลาศลักษณ์ ชิววัลลี และอัจฉรา สุขารมณ (2542: 161-164).
8. แบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์(2548 :133-137)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือการวิจัยทุกชิ้นได้นำไปตรวจสอบคุณภาพโดยการไปขอคำแนะนำจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัตรเพื่อพิจารณาว่ามีความเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัยหรือไม่และนำเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข
2. เครื่องมือการวิจัย ชิ้นที่ 1-6 ได้นำไปขอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) และความเหมาะสม

3. เครื่องมือการวิจัยขั้นที่ 1 ได้นำไปหาประสิทธิภาพสื่อ โดยทำการทดลอง 1:1 , 1:10 และ 1:30 ซึ่งกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ที่ 80/80
4. เครื่องมือการวิจัยขั้นที่ 2 ได้นำไปหาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ วันที่ 23 พฤษภาคม 29 สิงหาคม 2553 รวมเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน 6 วัน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพกับจำนวนผู้เรียน 30 คน

N=30

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนระหว่างเรียน		คะแนนหลังเรียน		E ₁	E ₂
	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้		
1	40	31.27	20	16.12	78.17	80.60
2	30	24.18	20	16.21	80.60	81.05
3	65	53.41	20	16.53	82.16	82.65
4	65	52.12	20	16.32	80.18	81.60
5	35	28.91	20	16.68	82.60	83.40
เฉลี่ย	47	37.97	20	16.37	80.74	81.86

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียน (E₁) 37.97 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.74 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (E₂) 16.37 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.86 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.74/81.86 โดยผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

N=30

ผลการทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t	p-value
คะแนนก่อนเรียน	30	41.57	12.14			
คะแนนหลังเรียน	30	81.86	3.46	29	17.753**	< 0.001

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 41.57 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 81.86

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิเคราะห์ตามลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายใน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์ตามลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

N=30

ผู้เรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง	คะแนน	df	t	p-value
	คะแนนเต็ม	คะแนนเต็ม		ลักษณะ			
	100 คะแนน	100 คะแนน		มุ่งอนาคต			
กลุ่มสูง (24)							
ผลรวม	1,023	1,994	971	92.45			
$\bar{X}$	40.63	83.08	40.46	3.85	28	6.732**	< 0.001
กลุ่มต่ำ (6)							
ผลรวม	224	490	226	19.35			
$\bar{X}$	37.33	81.67	44.33	3.23			

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง มีค่าเท่ากับ 83.08 และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ มีค่าเท่ากับ 81.67

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิเคราะห์ตามแรงจูงใจภายในของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

N=30

ผู้เรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ผลต่าง	คะแนน	df	t	p-value
	คะแนนเต็ม	คะแนนเต็ม		แรงจูงใจภายใน			
	100 คะแนน	100 คะแนน					
กลุ่มสูง (15)							
ผลรวม	649	1,244	595	56.65			
$\bar{X}$	43.27	82.93	39.67	3.78	28	8.667**	< 0.001
กลุ่มต่ำ (15)							
ผลรวม	598	1,240	642	48.24			
$\bar{X}$	39.87	82.67	42.80	3.22			

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มที่มีแรงจูงใจภายในสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีแรงจูงใจภายในต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีแรงจูงใจภายในสูง มีค่าเท่ากับ 82.93 และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีแรงจูงใจภายในต่ำ มีค่าเท่ากับ 82.67

4. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต

N=30

ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.94	.86	มาก
ด้านจุดประสงค์	4.04	.76	มาก
ด้านเนื้อหา	4.09	.68	มาก
ด้านสื่อ	4.02	.55	มาก
ด้านการวัดประเมินผล	4.02	.54	มาก
ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้	4.10	.47	มาก
เฉลี่ย	4.03	.63	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่านักศึกษาคณะศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความพึง

พอใจต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)

5. ผลการศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพบว่า ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงจะมีการแสดงออกถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ชัดเจน ส่วนผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำและมีปัญหาทางการเรียนจะมีการแสดงออกถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ต่ำโดยจะมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิต สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ผู้วิจัยสร้างสามารถผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและสามารถนำไปใช้ได้จริงทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการสร้างชุดการเรียนอย่างเคร่งครัด เริ่มจาก การขอคำแนะนำจากประธานและกรรมการควบคุมปริญญาพันธ์ การให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เป็นผู้ประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสม การทดลองหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ แบบ 1:1, 1:10 และ 1:30 และมีการรวบรวมข้อบกพร่องแล้วดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบ จนในที่สุดชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เนื้อหาในชุดการเรียนรู้สามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือการถ่ายโยงการเรียนรู้เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ง่าย มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ การดำเนินการเรียนรู้และประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ มีการฝึกปฏิบัติและการกระทำซ้ำในเรื่องของการแสวงหาความรู้และทบทวนเนื้อหาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างอัตโนมัติที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เรื่อง มณีโชติชาวล (2550: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เรื่อง การผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดี พบว่า ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมจากชุดฝึกอบรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิเคราะห์ตามลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจภายใน ผู้วิจัยพบว่า

3.1 กลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีความสามารถคาดการณ์ได้ไกลและมีการวางแผนเป้าหมายของอนาคต ซึ่งเนื้อหาในชุดการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียนและถือเอาตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทำให้ผู้เรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงนี้ได้เปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้และพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่กำลังเรียนกับเป้าหมายที่ตั้งไว้

จนทำให้ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทีพวรรณ สุวรรณประเสริฐ(2541:บทคัดย่อ)ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียนที่มีการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะมีความสามารถวางแผนในการปฏิบัติตนทางด้านการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ ปานทอง(2545:84) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ(กศ.บป.)สถาบันราชภัฏพระนครพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษามากที่สุด

3.2 กลุ่มที่มีแรงจูงใจภายในสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีแรงจูงใจภายในต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีแรงจูงใจภายในสูงจะมีความต้องการชั้นนำริเริ่มรวมถึงมุ่งมั่นในการกระทำและรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยตนเอง ซึ่งชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สร้างขึ้นได้เน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการให้ผู้เรียนอ่านคู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การให้ผู้เรียนศึกษาที่ละหน่วยการเรียนรู้ตามลำดับ จนทำให้ผู้ที่มีแรงจูงใจภายในสูงนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจภายในที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทีเซย์(Tsay,1999)ที่ได้ศึกษา เรื่อง ความชอบของผู้เรียนเกี่ยวกับวิธีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการศึกษาทางไกลในประเทศไต้หวัน พบว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจ การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองระดับสูง มีความชอบมากต่อกลวิธีการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

4. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ไม่ชอบบรรยากาศของการข่มขู่บังคับและการถูกเปลี่ยนแปลงความเป็นตัวของตัวเอง รวมถึงต้องการเรียนรู้เนื้อหาหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน ซึ่งชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สร้างขึ้นได้เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพในการเรียนรู้ของตนด้วยตนเอง มีการทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ รวมถึงมีการปรับบทบาทผู้สอนจากผู้ชี้นำสู่การเป็นการแนะนำ กระตุ้นและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไบรแอนและสมิท (Bryan and Smith.1975:24-25)ได้ทำการศึกษา เรื่อง ผลการใช้ชุดการสอนด้วยตนเองที่มหาวิทยาลัยเซาแคโรไลนา ในวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ พบว่า ผู้เรียนร้อยละ 96 มีความพึงพอใจในการเรียนเพิ่มขึ้นและร้อยละ 74 ชอบที่เรียนรู้ด้วยชุดการเรียนมากกว่าการเรียนแบบปกติและสอดคล้องกับงานวิจัยของดำรงศักดิ์ ทรัพย์เชื่อนพันธ์ (2553: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการนวดไทย พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการนวดไทยอยู่ในระดับมาก

5. การศึกษาพัฒนาการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงจะมีการแสดงออกถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ชัดเจน ส่วนผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต่ำและมีปัญหาทางการเรียนจะมีการแสดงออกถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ต่ำโดยจะมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ตาม

ลำดับขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนทำงานประจำหรือมีภาระทางบ้านจึงส่งผลให้ขาดความพร้อมในการเรียนเช่นความเหนื่อยล้าอ่อนเพลีย และการไม่มีเวลาพุ่มเทหรือทบทวนการเรียนรวมถึงการเคยชินกับการเป็นผู้รับความรู้จากการถ่ายทอดของผู้สอน การขาดความมั่นใจในตนเอง การขาดแหล่งความรู้และสื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมหรือฝึกเพิ่มทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และการที่ผู้สอนต้องรับผิดชอบภาระงานหลายด้านและหลายวิชาทำให้ไม่มีเวลาให้คำปรึกษาหรือช่วยอำนวยความสะดวกแนะนำการเรียนรู้อันได้เท่าที่ควรจนทำให้ผู้เรียนเน้นการเรียนรู้เฉพาะจากสื่อการเรียนที่กำหนดให้เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน (2551:166-167) ที่ได้ศึกษาการประเมินการดำเนินงานจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพคือการขาดหนังสือเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน นักศึกษาขาดความพร้อม และมีเวลาพบกลุ่มน้อย ไม่สามารถพบกลุ่มได้ทุกอาทิตย์เพราะติงงานเวลาเรียนมีน้อย ทำให้ได้รับความรู้ น้อย เนื้อหาบางส่วนอาจไม่แน่น ครูมีน้อยต้องรับผิดชอบหลายวิชา ขาดครูที่มีความรู้เฉพาะสาขาทำให้ การเรียนการสอนไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรและครูได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อื่นๆ มากเกินไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรมีการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเช่นการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหรือการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
2. ผู้สอนควรส่งเสริมจิตใจและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน อาทิ การใช้แบบสัญญาการเรียนรู้ (Learning Contracts) การเรียนแบบร่วมมือกัน ประเมิน (Collaborative Assessment) และการเลือกใช้พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น เรียนรู้ โดยการสังเกต การฟังหรือการสัมผัสด้วยมือ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นรายบุคคลเมื่ออยู่ในบรรยากาศการเรียนการสอนปกติ โดยเริ่มตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา
2. ควรมีการสำรวจและพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในรายวิชาอื่นที่นักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมีความสนใจและต้องการเรียนรู้
3. ควรมีศึกษาปัญหาและปัจจัยที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
4. ควรมีการศึกษารูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เหมาะสมกับนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เช่น การทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล การเรียนรู้

โดยตรงจากการฝึกปฏิบัติ

5. ควรมีการศึกษากระบวนการเรียนหรือชุดการเรียนที่ส่งเสริมสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ลักษณะมุ่งอนาคต และแรงจูงใจภายในทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กลุ่มพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน.2551. **การประเมินการดำเนินงานจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545(ปรับปรุง พ.ศ.2546)**.กรุงเทพฯ:สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิ่งกาญจน์ ปานทอง.2545. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ(กศ.บ.ป.) คณะวิทยาการจัดการ โพรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.ปริญญาโท** กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดำรงศักดิ์ ทรัพย์เชื่อนพันธ์.2553. **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการนวดไทย.ปริญญาโท** กศ.ด.(การศึกษาผู้ใหญ่).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ.2541. **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี.ปริญญาโท** กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมชาย เรืองมณีชีฆวล.2550. **การพัฒนาชุดฝึกอบรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเรื่องแนวทางการผลิตอาหารตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดี.ปริญญาโท** กศ.ด.(การศึกษาผู้ใหญ่).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2549. **รายงานผลการศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม**.กรุงเทพฯ:พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.2548. **รวมบทความแนวคิดอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่**.กรุงเทพฯ:ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรพินทร์ ชูชม, วิลาสลักษณ์ ชวัลลี และอัจฉรา สุขารมณ.2542. **การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน**. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Borich, D.1992. **Effective Teaching Methods.2nded.** New York:Macmilland Publishing Company.
- Bryan, J.M. and Smith, J.C.1975. **A Self Paced Art History Learning Center at the University at South Carolina.** Audiovisual Instruction. 20(9)
- Tsay, M.H.1999. **Students' Preferences for Strategies to Facilitate Self-Directed Learning in Distance Education in Taiwan.** School of Education Colorado State University